

Utdelningstalet av Ylva Jannok Nutti:

Buerie iehkede

I kväll känner jag mig mycket glad för att jag får närvara här i Snåase vid *Tjaktjen Tjåanghko*, den sørsamiske høstfestivalen, och att jag fått den tacksamma äran att dela ut WINU utmärkelser. WINU eller the World Indigenous Nations University är ett nätverk bestående av universitet, andra institutioner och organisationer. Nätverket arbetar för att främja att utbildningar tillhandahålls. Utbildningar som respekterar och främjar urfolkskulturarv, som bygger på urfolks historia och kulturella integritet, och som främjar de mänskliga rättigheterna för urfolk. Nu i kväll ska vi dela ut två utmärkelser för WINU.

Den första utmärkelsen är *The award of Honorary Doctorate of Education* eller hedersdoktor för utdanning. Denna hedersdoktors utmärkelse ges till **Sverre Fjellheim**. Sverre Fjellheim bestämde sig som ung att han skulle ta en lärarutbildning och senare fortsatte han med musik-, konst- och konsthistoriautbildning. De första åren efter examen arbetade han bland annat som lärare vid flera olika samiska skolor. Under 1970-talet började han sedan med en ny karriär som forskare vid Nordisk Samiskt Institut och i tre år dokumenterade han samiska renskötselområden och gjorde kartläggningar av samiskt markbruk.

År 1980 flyttade han tillbaka till det sørsamiska området där han arbetade som för ett sørsamiskt museum, *Saemien Sijte*. Han kom att leda och arbeta där i många år. Under en period genomfördes ett systematiskt sørsamiskt registreringsarbete, där det som mest var cirka 35 fältarbetare som var engagerade i det arbetet. Fjellheim var ansvarig för upprättandet och förvaltningen av det samiska kulturarvsskyddet, som hade kontor på *Saemien Sijte* från 1990 till 2003. Först som en avdelning under Tromsø-museum och därefter direkt under direktoratet för Kulturarv. År 1996 överfördes kontoret till Sametinget, där Fjellheims uppgift var att upprätta ett lokalt kontor för sørsamiskt kulturarvsskydd.

Fjellheim har också genomfört ett antal konsekvensbedömningar och skrivit rapporter om kulturarvregistrering. Fjellheim har också arbetat som forskare vid Norges forskningsråd och skrivit en bok. I boken presenterar han metoder, principer och processer för samiskt kulturarvsbevarande arbete. Fjellheim är initiativtagare och redaktör för bokserien *Åarjel saemieh - Sámis i söder*. Han har publicerat en rad böcker och många artiklar. Vi hinner idag inte gå igenom alla hans publikationer, men jag rekommenderar er varmt att ta del av hans texter. Han är en mycket anlitad föreläsare och har erhållit flera priser och utmärkelser.

Hans gedigna och långvariga arbete visar att han besitter en unik spetskompetens och nu glädjer jag mig till att ha äran att utdela *The World Indigenous Nations University's* hedersdoktorsutmärkelse *The award of Honorary Doctorate of Education* till **Sverre Fjellheim**.

Den andra utmärkelsen är *The award of Honorary Doctorate of Education for Indigenous Knowledge* ges i år till **Inga Linnea Persson Mortensson**. Inga Linnea Persson Mortensson är en välkänd och mycket respekterad kvinnlig rendriftutövare från *Svahken Sijte*, Elgå reindriftsdistrikt.

Idag är Inga Linnea 93 år gammal och hon är en mycket viktig traditionell kunskapsbärare, som förmedlar sina kunskaper till yngre generationer. Inga Linnea talar fyra språk; umesamiska, sørsamiska, norska och svenska, och hon är som en språkreservoar.

Som barn var Inga Linnea, som många andra barn, tvungen att lämna sin familj för att gå skola och bo på internat. Senare som ung kvinna började ifrågasätta saker. Hon ifrågasatte bland annat kvinnors rättigheter och hon accepterade inte att kvinnor inte skulle ha samma eller lika rättigheter som män. Ett tag arbetade hon på ett samiskt äldrecenter, men hon kunde inte fortsätta med det arbetet då hon riskerade att förlora sin renskötselrätt. Hon gifte sig med Richard Mortensson, som var reindriftsutövare på norsk sida. De bildade familj och fick barn, sedan barnbarn och nu även barnbarnsbarn. Familjen fick ta del av hennes kunnande och

kunskapsöverföring av samiska traditionella kunskaper till de yngre generationerna är hennes hjärtefråga. Som aktiv rensdriftsutövare har landrättigheter varit viktig för henne. Under många decennier har hon arbetat för och argumenterat om varför det traditionella sättet att leva är viktigt.

Inga Linnea, är en mycket engagerad och kunnig kvinna. Hennes långvariga arbete visar att hon besitter en unik kompetens som samisk traditionell kunskapsbärare. En kunskap som hon tar ansvar för att dela med barn och unga och jag känner mig mycket ödmjuk inför äran att ikväll utdela *The World Indigenous Nations University's* hedersdoktorsutmärkelse *The award of Honorary Doctorate of Education for Indigenous Knowledge* till **Inga Linnea Persson Mortensson.**

Ylva Jannok Nutti
Prorektor, Sámi allaskuvla/ Samisk høgskole